

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. De alienatione rei in specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

enim ipse non percepisset ex re illa eos fructus, ut supponimus; & ex alia parte hi sunt fructus rei, cuius dominium in sententia De Lugo, ipse mutans habet; ergo ipsi mutanti fructus sunt. Id, quod probabile est, sicuti probabile est illa sententia. Sed certe nostra probabilior, ut modo vidimus, unde sequitur, fructus debere esse mutuarii, utpote fructus rei suae, ut dictum est.

Res emptæ ex pecunia Vfuraria, cuius?

13. Infertur secundò, seu hic per occasionem notetur, res, quas vfurarius sibi emit pecunia ipsa vfuraria, quamvis non permixta, in ipsius vfurarii transire dominium. Ita Molin. id latè probans d. 326. (idem dic de re emptæ a fure pecuniâ furtivâ.) Ratio est, quia res emptæ non est fructus pecuniæ, quæ est sterilis, sed est veluti effectus voluntariæ emptionis, seu susceptæ negotiationis; Cum ergo ejusmodi emptio, seu negotiatio sit tota ipsius vfurarii, seu furis, idè in ipsius ementis, seu negotiantis dominium res emptæ veniet. Hanc illationem concedunt omnes, etiam illi, qui negant, dominium vfurarium transferri in vfurarium, & colligitur appetit ex lure, l. 9. C. Si quis alteri, l. Si ex ea, C. de rei vindicta, notatque Molin. d. 327. Less. l. 2. cap. 30. num. 161. Salas loc. cit. dub. 39. alique. Remanere nihilominus in vfurario, & fure obligationem tantundem reddendi, & damna inde sequuta mutuario, vel Domino, nimis est dictum sæpè.

§. II. An bona Vfurarii sint obligata pro Vfuris?

1. Vandoquidem in vfurario remanet dicta obligatio. Quæritur an ea afficiat solum personam ipsius, an etiam ejusdem bona, ita, ut omnia bona vfurarii remaneant hypothecata pro vfuris solvendis?

2. Respondeo: Sed ante responsionem duo præmitto. Primò, posse nos, vel loqui de bonis vfurarii (idem etiam est in fure) emptis pecuniâ ipsâ vfurariâ, vel posse nos loqui de bonis aliis, quæ alia propria pecunia, vel alia via ad ipsum pervenerunt. Non loquimur autem de bonis ipsis in individuo extantibus malè acquisitis per vfuram, hæc enim certò semper deberi Domino, apud quemcumque inveniuntur, constat ex dictis, & dicam c. 8. §. 1. num. 1.

3. Secundò præmitto, quid sit, rem meam esse alteri, sive tacitè, sive expressè hypothecatam? Est enim, rem meam esse realiter obligatam alteri. Quare ipsi rei sic affixa est obligatio, ut quamvis transeat, sive per venditionem, sive per donationem, sive per alium contractum in cujusque possessionem, semper Creditor possit ab illa te exigere suum creditum; est enim pignus sue rei. Licet ergo vfurarius sit obligatus personaliter ad solvendas vfras, vnde, & omnia bona sua sint etiam tacitè obligata, ut habet De Lugo, d. 20. de Inst. num. 107. & possit, debeatque cum illis, vel eorum pretio satisfieri creditoribus, id tamen est ratione personæ, nam propterea, si aliquid ex his bonis transeat in dominium alterius possessoris, qui personam vfurarii non repræsentet; si, verbi gratiâ, alicui tale bonum, verbi gratiâ, domus legitime vendatur, excutit domus à se ejusmodi obligationem, quod non posset facere, si esset realiter obligata.

4. Nunc jam respondeo tribus dictis. Dico primò, personam vfurarii, & ejus bona omnia, dum ea possidentur ab vfurario, esse obligata pro vfuris, vel furtis solvendis. Ratio est manifesta, quia vfurarius obligatur ad restitutionem acceptorum per vfuram ex injusta acceptione, unde semper ipse per quæcumque bona, quæ habet tenetur ejusmodi restitutionem expedire.

5. Dico secundò: Bona vfurarii, vel furis emptæ, vel habita aliunde, quàm ex pecunia vfuraria, vel furtivâ; non esse neque tacitè, neque expressè ex se hypothecata pro solvendis vfuris.

6. Dico tertio: Bona eorundem emptæ pecunia vfurariâ, vel furtivâ, quamvis aliqui dicant, esse realiter hypothecata pro dictis vfuris, vel furtis, vnde affirmant, quocumque proveniant, sive per contractum onerosum, qualis est venditio, sive per lucrativum, qualis est donatio, transire cum hoc opere, tamen probabilius longè est, nequaquam esse ex se hypothecata, nec cum dicto onere transire.

7. Ratio potissima secundi, & tertii dicti est, quia ex vna parte, (ut modo diximus §. præced.) res emptæ fructus est negotiationis ementis, atque adeo sit ejus domini, & ex alia parte hypothecæ realis, seu obligatio, vel debet induci à lure, sic ipse disponente, vel à conventionne partium; non enim naturaliter ex se inducta est, cum ergo sive loquaris de rebus emptis pecuniâ vfurariâ, vel furtivâ, sive de rebus aliunde habitis, non apparet in lure, eas esse realiter hypothecatas pro vfuris, vel furtis, quia nullibi toto corpore legum id legitur, neque ex conventionne partium, ut ex se constat, sequitur eam non esse nobis inducendam.

8. Quando igitur Pontifex cap. de vfuris, decrevit, ut ad solvendas vfras, venderetur prædium vfuris emptum loquutus est de prædio, quod emerat pecuniâ vfurariâ ipse vfurarius, illi tunc possidebat, non autem de prædio, quod translatum fuerat ad alios; Et quamvis potuisset Pontifex statuere, ut venderentur alia bona possessa ex alio titulo ab vfurario propter obligationem personalem, quam modò §. 4. diximus; tamen in odium, & pœnam delicti vfuræ, rectè statuit, ut non hæc, sed illa emptæ cum pecunia vfuraria auctoritate Iudicis venderentur.

9. An autem, quando res emptæ cum pecunia vfuraria est in possessione ipsius vfurarii, debeat potius reddi ipsi mutuario, à quo illa pecunia habita fuit; & sic ipse debeat præferri cæteris creditoribus fortè anterioribus, & privilegiatis dicti vfurarii, sicuti ex De Lugo d. 20. de Inst. num. 15. præferuntur ii, qui pecuniam dant ad reparationem, vel conservationem rei, alia est questio alibi decernenda.

CAPUT VIII.

De Alienatione rerum acceptarum per Vfuram factam ab Vfurario.

§. I. De Alienatione rei in Specie.

1. Regula prima: Si extet apud vfurarium res ipsa aliena in specie, seu ut nos Theologi loquimur in individuo, nec suis rebus immixta, non potest à te illa acceptari, nec ab ipso potest alienari. Ratio est, quia res aliena, qualis est hæc, in nostra sententia, supra d. 6. §. 1. n. 9. in qua dominium non fuit translatum in vfurarium, invito Domino, contractari non valet. Quare, si mala fide accipis, teneberis ex injusta acceptione, si bona fide, seu ignoranter, teneberis ex re accepta juxta universales constitutionis leges.

2. Duas hic exceptiones invenio, alteram de rebus vfu consumptibilibus, seu functionem recipientibus, puta pecuniâ, vino, frumento, & similibus. Alteram, de rebus aliis. Quoad res consumptibiles, Valentia tom. 3. d. 5. q. 2. l. p. 3. v. Sequitur secundò, Med. loco mox citando, ait, in hisce rebus prædictam regulam non omnino procedere: quare, si per donationem, vel venditionem habuisti ab vfurario oleum, vinum, pecuniam ipsam in individuo vfurariam, si ex hac venditione, vel donatione dictus vfurarius non factus est impotens ad restituendum, non obligaris restituere. Ratio est (inquit) quia res vfu consumptibiles, cum ex se requirant restitui in aliquo æquivalente, transeunt statim in dominium ejusdem possessoris: Verum, efficacior ratio prædictæ doctrinæ illa esse mihi videtur, quia nimirum, si

usurarius non est factus impotens, tunc creditor, seu Dominus, cum totam actionem habeat contra usurarium, à quo recipere suum potest, non est, unde fit involuntarius contra te, qui bona fide accepisti? Nam si accepisti male fide, invalidam esse acceptationem, neque esse obligatum ad restitutionem ex radice iniustæ acceptationis, dubium non est.

3. Circa hanc exceptionem habeat hic studiosus sequentem considerationem.

De Lugo d. 20. de iust. n. 304. sic habet: *Medina dixit, si ejusmodi res sunt usu consumpibiles, & qua functionem recipiant in proprio genere, posse ab usurario, & aliis valide alienari, si ex hoc non sit impotens ad restituendum creditoribus: quam sententiam communiter omnes alii recipiunt, quia ii non possunt transferre dominium, quod non habent.* Hæc De Lugo.

Bonacina autem d. 3. de contract. q. 3. p. 14. n. 3. sic habet: *Addunt Medina, & plures alii Doctores apud Salas de iuris, disp. 40. n. 3. contra Petrum à Navarra, validum esse contractum ab usurariis factum, non solum de rebus, quarum habent dominium, verum etiam de aliis, quorum dominium non habent, sed recipiunt functionem, & sunt usu consumpibiles.* Opinio istorum Doctorum probabilis est, sed intelligenda cum Molina disp. 330. modo usurarii habeant alia bona, quibus commode possint satisfacere. Tunc enim creditor non censetur invui circa alienationem rei sue, & consequenter transferri dominium in accipientem. Ita videtur sentire Salas d. 42. n. 3. cum Salonio, Bannez Aragomio, Hæc Bonac.

4. Vidiſti: De Lugo dicit, doctrinam Medinæ ab omnibus reici, & tamen Bonacina eam amplectitur, alioſque eam amplexos esse, testatur. Et nihilominus puto, hos Doctores non esse contrarios; nam De Lugo loqui videtur, seu loqui debet ex ipsa natura domini, Bonacina verò ex interpretativa voluntate mutuatarii, quod certe non negabit De Lugo, qui in sequenti exceptione interpretativam hanc voluntatem admittit, ut jam subdo.

5. Alteram exceptionem invenio apud prædictum De Lugo disp. 20. de iust. n. 305. de rebus functionem non habentibus, puta, veste, vase argenteo, torque aureo, &c. Excipitur, inquit, qui rem illam de usurario emit, quando præsumi facile potest consensus Domini; Unde excusari possunt, qui pignora ab usurariis emunt, ut ab Hebrais, quia Domini non solent multum curare, ad quos postea perveniant illa res. Hæc De Lugo, quibus confirmat, ut dixi, doctrinam à nobis traditam n. 2. sine.

§. II. Alienatio rerum Usurarii non in fraudem Creditorum.

1. **R**egula secunda: Debitur usurarius (ut etiam fur) si habeat, unde possit satisfacere omnibus creditoribus, potest donare, vendere, & quoscunque contractus, sive onerosos, sive lucrativos inire de rebus, quorum ipse liberum dominium habet, per quos non sit impotens ad satisfaciendum illis, & consequenter, qui ab eo accipit, potest accepta retinere licite, & iuste, etiam si deinde debitor per alias profundas donationes, vel aliunde reddatur impotens sine accipientis cooperatione.

Hæc Regula sequitur clarè ex dictis §. præced. nulla enim obstat ratio, quin de suis rebus possit liberè quis disponere. Dixi, liberum; nam de bonis hypothecatis realiter, disponere non potest, sive quoad totum, sive quoad partem, quæ obligationem hypothecæ adæquat, quia res sic hypothecata sunt obligatæ creditoribus, ut dictum est *supr. cap. 7. §. 2. n. 3.*

§. III. Alienatio rerum Usurarii in fraudem Creditorum.

1. **R**egula tertia: Si usurarius, vel etiam fur, per alienationem suæ rei fieret impotens ad satisfaciendum suis creditoribus, non posset, sine iniustitia

contra dictos creditores illam rem alienare, contra dictum onerosum, v. g. venditionem, receptionem, v. g. Donationem, & qui recipiet, potest teneatur ad restitutionem. Ratio est clara, quia potest se inhabilem reddere in fraudem creditorum, si nemo potest se inhabilem reddere ad satisfaciendum creditoribus illud, quod ipsi debet ex iustitia, & huic inhabilitati cooperari.

2. Hic tres invenio exceptiones. Prima est, si re locum hanc regulam, quando per venditionem, v. g. domum, & accipit tantum, quantum domus illa est, quia, si habet tantundem, jam non sit impotens, quam ante venditionem erat, nam in eo pretio recipit, valebit creditoribus aquè satisfacere. Quæ deinde ipse non satisfaciat?

Respondet: Ipsi imputabitur, non vero ementi, jam tantundem dedit.

3. Dixi, viliter; nam, si usurarius tantum recipiat quantum dat, sed inutiliter pro creditoribus, ut si vendat viliori, emat cibos, non quidem necessarios, sed luxuriosos, vel cibos, non quidem necessarios, sed conviviales, &c. emat, habet quidem quantum dat, sed minus creditoribus (non potest sine iniustitia, licet quædam nec alii possunt sine cooperatione ad eandem emptionem ipsi vendere, &c. communiter docent Doctores. Quam enim, ut diximus, detur æquale, si tamen inutiliter detur iniustitia fit creditoribus, dum res ipsi vili, & ipsi inutilis.

4. Secunda exceptio, quam asserit Molina d. 230. d. 230. quam sent. probab. dicit De Lugo mos quædam & ego lib. 8. in Decal. tr. 3. c. 3. §. 4. n. 26. Inducitur, ut peccare, nec onus restitutionis mihi remaneat de iustitia nature, quando acceptavi solum, sed non indiciarium vel furem ad donandum, vel ad vendendum suam, quamvis ipsi fiant impotentes ad solvendum creditoribus. Ratio est, quia vtor jure meo immutat nos iustitia, dum accepto rem mihi à Donatore, tam, quæ nulli, ut supponimus, erat realiter obligata, ex alia parte non cooperor cum ipso peccato, qui ipse peccatum fecit offerendo; ego autem accepto solum vtor in mei commodum ejus peccato, & ab ipso jam commissio. Certe hæc pertinet, & de hac de re statuerint leges positivæ, & quantum ad vendendam, lege apud Mol. l. c. l. lib. 1. c. 20. n. 18. De Lugo disp. 20. de iust. n. 16. aliisque.

5. Tertia exceptio est, non peccare, nec obligari ad restitutionem usurarium, vel etiam furem, quando tantum expendunt, quantum ad eorundem fructum acquiritur in parando victu, cultuque pro se, sicut si vxor, &c. necessarii, in solvenda mercede suis famulis sibi item necessariis, ac suo statui, imò in faciendis liberalibus donationibus, quos sine dedecore continere non potest, & si faceret, vilis haberetur, ut item meo peccato, nec obligari ad restitutionem, si expensæ necessarias ipsis vendam. Ratio est, quia si hæc potest liber habet jus, etiam in præjudicium creditorum, si fuit, & minutarium expensa vide apud De Lugo citato.

CAPVT IX.

De restitutione Usurarium.

§. I. Quam obligatur Usurarius restituere.

1. **T**ria obligatur restituere usurarius, videlicet, namque: Obligator enim primò, restituere totum id, quod per usuram accipit. Patet, quia licet usurarium contra iustitiam accipit. Lege S. Thome 1. 2. q. 87. art. 1. & 2.

2. Obligator secundò, restituere omnes fructus, quos ipse usurarius percipit ex usuraria fructifera, deinde